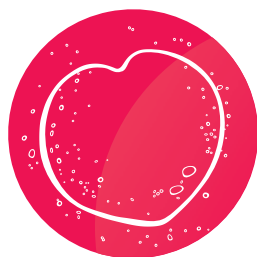

№3, (34), желтоқсан, 2021

РЕПРОДУКТИВТІК МЕДИЦИНА ИНСТИТУТЫ

IPRM
SINCE 1995

info

Алеся Шин күйеуі Вячеслав және ұлы Маркпен

Қазақстанда
ЭКО бағдарламасына кейін
бет. 4 25 000 бала дүниеге келді

Эмбрионды салғаннан
кейін не істеу керек?
бет. 6

Армандарды жүзеге
асыратын сиқырлы
бет. 9 тәжірибелер

Арман есімді көптен
күткен бақыт
бет. 10

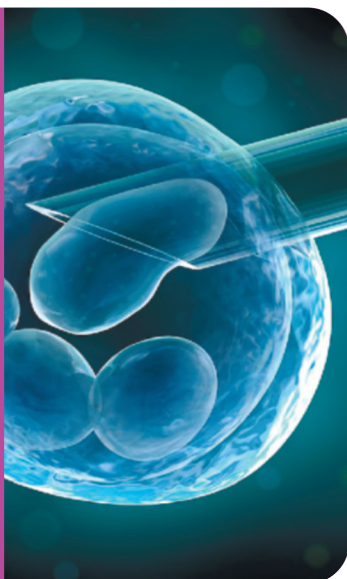

*Ежедневно Институт Репродуктивной Медицины
делает уверенные шаги навстречу новым
технологиям, чтобы каждая семья в нашей
стране имела возможность стать по-настоящему
счастливой и полноценной*

Приглашаем женщин принять участие в программе:
"СУРРОГАТНОЕ МАТЕРИНСТВО И ДОНОРСТВО ООЦИТОВ",
а так же мужчин в программе:
"ДОНОРСТВО СПЕРМЫ"

ТРЕБОВАНИЯ К ДОНОРАМ ООЦИТОВ:

- возраст от 18 до 35 лет;
- наличие собственного здорового ребенка;
- отсутствие выраженных фенотипических проявлений;
- удовлетворительное физическое, психическое и репродуктивное здоровье, подтвержденное заключением медицинской организации

ТРЕБОВАНИЯ СУРРОГАТНЫМ МАМАМ:

- возраст от 20 до 35 лет;
- наличие собственного здорового ребенка;
- отсутствие психических соматических и генетических заболеваний;
- удовлетворительное физическое, психическое и репродуктивное здоровье, подтвержденное заключением медицинской организации

ТРЕБОВАНИЯ К ДОНОРАМ СПЕРМЫ:

- возраст от 18 до 35 лет;
- отсутствие отклонений в нормальных антропометрических и фенотипических признаках;
- удовлетворительное физическое, психологическое и репродуктивное здоровье, подтвержденное заключением медицинской организации.

Дополнительную информацию можно получить по телефонам:

irm.kz

050012 Алматы,
ул. Толе би, 99
@irm.almaty

050012 Алматы,
ул. Кабанбай батыра, 226
@irm.kabanbai

160016 Шымкент,
ул. Еримбетова, 302
@irm.shymkent

тел.: +7 727 234 34 34

моб.: +7 771 934 34 34 (WhatsApp)

www.irm.kz

Құрметті оқырмандар!**Сіздермен IRM Info парақшасында қайта кездескенімізге қуаныштымыз!**

Журналымыздың әр нөмірі – ерекше, ал 2021 жылдың қысқы нөмірі – барлығымыз үшін айрықша. Дәстүр бойынша қорытынды жасап, қызметіміздің нәтижелерін айтып береміз. Біз үшін бұл жыл өте қызу өткенімен, өте сәтті болды.

Биыл еліміз Тәуелсіздіктің 30-жылдығын атап өтеді және соның құрметіне Институтымыз Орталық мұражайда «РМИ – армандар орындалады!» атты көрме ұйымдастырды. Сол кезде, 30 жыл бұрын, энтузиаст-дәрігерлерден құралған шағын топ, қиын экономикалық жағдай мен ЭКО-ға қарсыластардың сынына қарамастан, Қазақстандағы алғашқы ЭКО зертханасын ашып, ол осы жылдар бойы елімізбен бірге өсіп-өніп, қазір ірі институтқа айналып отыр.

Біздің қызметімізге деген қажеттілік жыл сайын өсіп келеді: РМИ үш филиал ашты (екеуі – Алматы қ., біреуі – Шымкент қ.), онда 300-ден астам маман және 60 дәрігер жұмыс істейді, олар жыл сайын әлемнің жетекші клиникаларында өз біліктілігін арттыруда.

Осы жыл біз үшін өте маңызды болды, себебі 2021 жылы Қазақстан президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың бастамасымен «Аңсаған сәби» әлеуметтік бағдарламасы басталды. Осы бағдарламаның арқасында ЭКО-ға квоталар саны жеті есе артты, яғни көптеген баласыз жұп ана мен әке бақытына ие болу мүмкіндігін алды. Біздің Репродуктивтік медицина институтымыз осы квотаны жүзеге асыруда белсенділік танытып келеді, 2000-нан астам квотаны орындадық.

РМИ өміріндегі тағы бір маңызды оқиға – осы жылы Қазақстанда ЭКО-ның көмегімен туған алғашқы баламыз 25 жасқа толды. Тағы бір баламыз – Алеся Шин – табиғи жолмен бала көтеріп, ана атанды, сәбиі екі жасқа келіп қалды. Баршаңызды Тәуелсіздік күнімен, Жаңа жылмен шын жүректен құттықтаймын!

Әрбір қазақстандық отбасына шын жүректен зор денсаулық, сыйластық, түсіністік пен амандық тілеймін! Мерекеде армандарыңыздың бәрі орындалсын, ал көптен күткен бақыт құсы әр үйге қонып, перзент сыйласын!

Жүсібалиева Тамара Мұфтахқызы, РМИ директоры, репродуктивтік денсаулық бойынша ДДҰ сарапшысы

БАС РЕДАКТОР

Тамара Жүсібалиева,
Репродуктивтік медицина
институтының директоры

ШЫҒАРУШЫ РЕДАКТОР

Евгения Скалей

ДИЗАЙН, БЕТТЕУ

Кравцева Оксана

МЕНШІК ИЕСІ:

«ИРМ» мекемесі

РЕДАКЦИЯ МЕКЕН-ЖАЙЫ:

Алматы, Төле би к-сі,

ЖАРНАМА БӨЛІМІ:

Индира Абдикалыкова
(a.indira@irm.kz)
www.irm.kz

«Манхэттен Принт» ЖШС
баспаханасында басылған
ҚР, Алматы қ., Кочин к-сі, 4
Тел.: +7 (727) 328 97 43
Таралымы – 2 000 дана

Мерзімдік басылымды есепке қою туралы
№14607-Г күнделігі 31.10.14 ж. ҚР байланыс
және ақпарат агенттігімен берілген.

Редакция авторлардың ойын арқашанда қолдай бермейді. Жарнаманың мазмұны үшін жарнама берушілер жауапты. Жарнама берушілер ҚР ДМ тіркелмеген, рұқсат етілмеген дәрілік құралдардың және медициналық мақсаттағы бұйымдардың жарнамасы үшін жауапкершілік туралы ескертілген. Материалдарды қайта басып шығарғанда «ИРМ INFO» сілтеме жасау міндетті.

ИРМ командасы ҚР Орталық мемлекеттік мұражайда “ИРМ—армандар орындалады” көрмесінде.

ҚАЗАҚСТАНДА ЭКО БАҒДАРЛАМАСЫНАН KEЙІН 25 000 БАЛА ДҮНИЕГЕ КЕЛДІ

Қазақстан репродуктивтік медицина қауымдастығының (ҚРМК) деректері бойынша 2021 жылы қазан айының алғашқы күндерінде Қазақстанда ЭКО-дан кейін 25-мыңыншы бала дүниеге келген. Осы нәрестелердің арасында 2021 жылғы 15 қазанда «Аңсаған сәби» бағдарламасы және РМИ дәрігерлерінің жұмысы арқасында дүниеге келген Арман бар.

2021 жылдың басында РМИ-ге тоғыз жыл бойы бала көтере алмаған Дана Өмірбекова келеді. Түтік факторы бар ұзақ мерзімді бедеулігі мен аналық бездің төмен қорына байланысты әйелге квота бойынша ЭКО ұсынылды.

Дананың көптен күткен алғашқы жүктілігі репродуктолог Аяулым Қосетованың жасаған алғашқы әрекетінен кейін бірден басталды және 15 қазанда №1 қалалық перзентханада сап-сау Арман атты бала дүниеге келді.

Одан басқа, ЭКО көмегімен туған 25 000 нәрестенің ішінде

Орал қаласында Президент бағдарламасы аясында және РМИ дәрігері Людмила Бадельбаеваның көмегімен 34 жастағы әйел қыз баланы дүниеге алып келді.

РМИ «Аңсаған сәби» мемлекеттік әлеуметтік бағдарламасын жүзеге асырудың белсенді қатысушысы болып табылады және әр отбасының бала сүю арманын орындау үшін қолдан келгенінің бәрін жасайды.

ОРТАЛЫҚ МҰРАЖАЙДА «РМИ – АРМАНДАР ОРЫНДАЛАДЫ!» КӨРМЕСІ АШЫЛДЫ.

«Аңсаған сәби» бағдарламасы жүзеге асырылған жылы ҚР орталық мемлекеттік мұражайы мен Репродуктивтік медицина институты бірлесіп, ЭКО Орталығының құрылу тарихы мен қызметіне арналған «РМИ – армандар орындалады!» атты көрмені ұйымдастырды. Ашылу салтанатына ЭКО бағдарламасы бойынша дүниеге келген балалар қатысты.

Көрмеде көрермендерге 1995 жылдан бастап қазіргі уақытқа дейінгі РМИ қызметі туралы баяндайтын құжаттар мен фотосуреттер ұсынылған. Көрменің басты бөлімі – ЭКО бағдарламасы бойынша туылған балалардың әсерлі фотосуреттері.

Көрме, сонымен қатар, РМИ бөлімшелерінің, соның ішінде ЭКО Орталығының, эмбриологиялық зертхананың, криобанктің, жедел хирургияның, гинекология мен андрологияның қызметін көрсетеді. Жеке стенд медициналық туризмге арналған.

Ерекше құжаттар мен фотосуреттерден басқа көрермендерге 25 жылдан астам уақыт аралығындағы РМИ жетістіктерін көрсететін эксклюзивті бейнематериалдар ұсынылды.

РМИ-дің 26 жылдық қызметінің негізгі нәтижесі – ата-ана болуды аңсаған, бедеуліктен зардап шеккен және медициналық көмек болмаса, мүлдем баласыз қалуы мүмкін отбасыларда 16 мыңнан астам баланың дүниеге келуі.

Бүгінгі таңда Репродуктивтік медицина институты – Қазақстандағы қосалқы репродуктивтік технологиялар саласындағы көшбасшы, әлемдегі барлық ВРТ әдістемелерін пайдалана отырып, кез келген генездегі бедеулік кезінде білікті медициналық көмектің толық циклін көрсететін жетекші ғылыми-диагностикалық орталық.

РМИ МАМАНДАРЫ ҚРМҚ-НІҢ XIII КОНГРЕСІНДЕ 18 ҒЫЛЫМИ БАЯНДАМА ҰСЫНДЫ

Ұйымдастырушысы дәстүрлі түрде Қазақстандық репродуктивтік медицина қауымдастығы (ҚРМҚ) «Бедеулікті емдеудің заманауи әдістері. ҚРТ: қазір және болашақ» халықаралық конгресі Алматыда қараша айының басында өтті.

Конгресс аясында ҚРТ-ның өзекті мәселелері бойынша симпозиумдар, пікірталастар, мастер-кластар өткізілді. Іс-шараға әлемнің 39 елінен (Қазақстан, Ресей, АҚШ, Ұлыбритания, Чехия, Испания, Италия, Израиль, Жапония, Германия және т. б.) ҚРТ саласындағы жетекші мамандар қатысты, олар көптеген тыңдаушылар үшін 100-ден астам баяндама ұсынды.

РМИ клиникасы мамандарының халықаралық конференциялардағы баяндамалары жақсы дәстүрге айналды. Ғылыми баяндамалар РМИ клиникасында озық жетістіктерді қолданудың іс жүзіндегі тәжірибесіне негізделген, соның арқасында жұмыстар үлкен қызығушылық тудырып, ҚРТ саласындағы проблемалар белсенді талқыланады.

Пленарлық отырыста РМИ клиникасының бас директоры Жүсібалиева Тамара Мұфтахқызы «ИКСИ-ға қарсы ЭКО: РМИ тәжірибесі» баяндамасымен сөз сөйледі.

ИРМ командасы XIII Халықаралық Конгресс КАРМ 4-6 қараша 2021 ж.

Сонымен қатар репродуктология, андрология, хирургия және эмбриология секцияларында Репродуктивтік медицина институты атынан медицина директорының орынбасары Бадельбаева Л. А., репродуктологтар Нехорошева В. Г. және Онлас А. Р., ғылым жөніндегі директор Құдайбергенов Т. К., ғылым жөніндегі басшы Шишиморова М. С., акушер-гинеколог дәрігер Гребенникова Г. А., ҚРТ зертханасының меңгерушісі Яхьярова М. П., цитогенетик Алиева К. А., хирург Барманашева З. Е., андролог дәрігер Безруков Р. В., аға эмбриолог Полумискова А. О., эмбриологтар Ким А. В және Бекзатова К. А. сөз сөйледі.

Постерлік баяндамаларды бас директордың орынбасары Полумисков В.Е., репродуктолог Мельников И.А., эмбриологтар Тевкин С. И. және Рахматула Г.Г. ұсынды.

Тәжірибе, білім, технология және ғылым – осының бәрі РМИ-де жаңа өмір сыйлаудың зор мүмкіндіктері мен перспективалары үшін белсенді дамып келеді!

ЭКО-ДАН КЕЙІНГІ ЖҮКТІЛІК: ӘЙЕЛ АҒЗАСЫНДА НЕ БОЛАДЫ?

«Түтіктен» алынған эмбриондарды салғаннан кейінгі жүктілік табиғи жүктіліктің стандартты кезеңдері бойынша дамиды. Жатыр қуысына эмбриондарды имплантациялағаннан кейін олардың әрмен қарайғы даму процесі басталады дегенді білдіреді. Эмбриондарды салғаннан кейін не болады? Нені жасауға болады, ал нені болмайды? Осындай сұрақтарды бізге репродуктолог-дәрігерлерге келген әйелдер жиі қояды. Біз топ-19 сұрақты жинап, РМИ гинеколог-репродуктологы Валерия Анатольевна Нехорошевадан оларға жауап беруді сұрадық.

ЭКО-ның бүкіл бағдарламасы үш кезеңнен тұрады: біріншісі – аналық бездерді ынталандыру және жұмыртқа жасушаларын алу, екіншісі – эмбриондарды культивациялау (өсіру) және үшінші кезең – эмбриондарды жатыр қуысына салу. Соңғысы ең жауапты әрі толғандыратын қадам – дәл осы сәтте пациент, репродуктолог пен эмбриолог арасында нағыз құпия туындайды.

Бұл процестің басты кейіпкері эмбрион болады. Содан кейін екі апта зарықтыратын күтумен өтеді: болашақ аналар жүктіліктің бар-жоғын білу үшін тағатсыздана күтеді. Осы кезеңде әйел біресе уайымдап, біресе үміттеніп, біресе күмәнданып басы қатып жүреді. Бұл қалыпты реакция. Қорқыныштың бәрін басу үшін жаңа өмір басталатын ағзада не болып жатқанын білу қажет.

1-СҰРАҚ

Эмбриондарды салғаннан кейін бірден не болады? Алғашқы минуттарда қандай да бір шектеулер бар ма? Эмбрионды ананың жатырына жатыр ішінде еритін қоректік ортаның кішкентай тамшысы түрінде салады. Эмбрионның өзі жабысқақ трофэктодермодан (жатырға бірігетін бөлігі) және эмбриобласттан (бұл болашақ нәресте) тұрады. Жабысқақ сияқты трофэктодерма эндометрийдің (жатырдың ішкі шырышты қабаты) бетіне жабысады да, болашақ нәрестені анамен байланыстыру процесі басталады.

Бұл процестер әйел денесінің орналасуына және белсенділігіне қарамастан жүреді. Сондықтан эмбриондарды салғаннан кейін бірден гинекологиялық орындықтан тұрып, дәретханаға барып (салу қуық толған кезде жасалады), киіміңізді ауыстырып, үйіңізге бара аласыз. Операциядан кейін ұзақ уақыт жатудың қажеті жоқ – бұл жүктіліктің басталу мүмкіндігін арттырмайды.

2-СҰРАҚ

Эмбриондарды салғаннан кейінгі алғашқы екі аптада қандай ережелерді сақтау керек?

Жыныстық қатынасқа түспеу және денеге ауырлық түсірмеу керек. Ал күнделікті үй шаруасымен айналысуға, жұмысқа баруға тыйым салынбайды және тіпті құпталады. Таза ауада

Нехорошева Валерия Анатольевна, репродуктолог дәрігер

серуендеу сияқты қалыпты дене жүктемелері имплантация мен жүктілік ағымына оң әсер етеді. Мен күнделікті режимде жүруге, бірақ адам көп жиналатын жерге бармауға кеңес беремін. Жиі демалуға және ұйқыны қандыруға, теңгерімді тамақтануға және жақсы көңіл-күйде жүруге тырысыңыз.

3-СҰРАҚ

Эмбриондарды салғаннан кейін ұшақпен ұшуға, пойызбен немесе көлікпен жүруге бола ма?

Көліктің кез келген түрімен жүруге болады. Мысалы, Алматыда ЭКО жасаған басқа қалалардан келген әйелдерге мен эмбриондарды салғаннан кейін екі күн бойы қалада болып, тек содан кейін жолға шығуға кеңес беремін. Алыс қашықтыққа ұшақпен ұшқан дұрыс. Ұшу және қону кезіндегі қысымның өзгеру қаупі – бос сөз. Ағзаның ішіндегі қысымның өзгеруі шамалы, сондықтан ұшу ешқандай зиян келтірмейді. Егер үй алыс болмаса, көлікпен немесе пойызбен қорықпай жүруге болады.

4-СҰРАҚ

Эмбрионды салғаннан кейін әйел қандай сезімде болады? Менің ештеңе сезбейтінім қалыпты ма?

Әйелдердің күйі әр түрлі болады – бұл көптеген факторларға байланысты. Қалыпты деген қандай?

1. Іштің төменгі жағы тартып ауырады. Бұл салғаннан кейінгі жиі кездесетін шағымдардың бірі және бұл қалыпты жағдай! Жатыр жаңа күйге бейімделеді, ағзаны қанмен қамтамасыз етуді жақсартатын және жүктіліктің пайда болуына ықпал ететін сәл жиырылу пайда болады. Дәл осындай процестер ауырсыну сезімін береді.

2. Омырау мен емшек ұшы үлкейіп, сыздап ауырғандай болады. Бұл да қалыпты жағдай, өйткені жүктіліктің баста-

луымен сүт безі айтарлықтай өзгереді және бұл өзгерістер жүктіліктің алғашқы күндерінен-ақ басталады.

3. Эмбрионды салғаннан кейін 7-10-шы күндері жағылмалы қан бөлінділері де қалыпты жағдай. Көп жағдайда бұл эмбрионның эндометрийге имплантациялануын көрсетеді. Эмбрион жатырға жабысқан кезде эндометрийдің кішкентай тамырлары «жарылып», аздап қан ағады. Көбінде бұл қандай да бір емдеуді қажет етпейді.

4. Ұйқышылдық – табиғи құбылыс. Прогестерон деңгейі жоғарылаған кезде шаршау, әлсіздік пайда болып, жата бергің келеді. Бір ғана кеңес беріледі – көбірек демалу керек.

5. Температураның 37–37.5 градусқа дейін көтерілуі прогестеронның (жүктілік гормоны) белсенді «жұмысына» байланысты. Бұл қауіпсіз және бұл да қалыпты жағдай болып табылады. Қызуды басатын препараттарды қабылдаудың қажеті жоқ.

Айта кететін жайт, әйелдердің көбі эмбрионды салғаннан кейін ештеңе сезбейді, сондықтан бұл да қалыпты жағдай. Әр ағза жеке дара, сол үшін бірыңғай стандарт немесе реакция жоқ, сондықтан жақсы нәрсе ойлаңыз, жақсы көңіл-күйде жүріңіз, тек жағымды ақпаратты оқыңыз және қараңыз, жүктіліктің белгілері бар ма, жоқ па деген оймен басыңызды қатырмаңыз. Өзіңізді басқалармен салыстырмаңыз, чаттар мен интернетте бәріне ортақ дұрыс ақпаратты іздеп әуре болмаңыз. Теріс ойлардан аулақ болыңыз – ол кері әсер етеді!

5-СҰРАҚ

ХГЧ-ге қашан қан тапсыру керек және жүктілікке қашан тест жасау керек?

Репродуктологтар эмбрионды салғаннан кейін 14 күн өткен соң тест жасап, талдау жасауды ұсынады. Бұл мерзімге дейін де осының бәрін жасауға болады, бірақ салғаннан кейін 14-ші күнге дейін жүктіліктің басталуын дәл анықтау мүмкін емес.

6-СҰРАҚ

Жүктілік басталғаннан кейін алғашқы УДЗ қашан жасау керек?

Оң тест алған соң немесе ХГЧ нәтижесінен кейін 10 күннен соң.

7-СҰРАҚ

Дәрігер әдетте жүктілік басталғаннан кейін алғашқы УДЗ-де не көреді?

Көп жағдайда ішінде ашық түсті сақина түрінде сарыуыз қабығы бар шамамен 1 см өлшемдегі ұрықтың жұмыртқасы көрінеді. Осы мерзім үшін бұл қалыпты жағдай.

8-сұрақ

УДЗ-де баланың бірінші жүрек соғысы қашан естіледі

Біз көбінесе эмбриондарды салғаннан кейін бес аптадан соң нәрестенің жүрек соғысын естиміз. Бұл екінші УДЗ болады. Зерттеу кезінде дәрігер ұрық жұмыртқасы мен эмбрионның өскенін бағалайды. Жүктіліктің осы мерзімінде жүрек соғысы нақты естіледі.

9-сұрақ

Жүктілік мерзімі қай сәттен бастап есептеледі: соңғы етеккірдің бірінші күнінен бастап па немесе эмбриондарды салған күннен бастап па?

Кез келген әйелдің жүктілігі жүктіліктің басталуына қарамастан, әрдайым соңғы етеккірдің бірінші күнінен бастап есептеледі. Бұл жүктіліктің ақушерлік мерзімі деп аталады. Сәйкесінше босанудың болжамды күні де соңғы етеккірдің бірінші күнінен бастап есептеледі.

10-СҰРАҚ

Жүктілік кезінде жүрек айну немесе құсу міндетті түрде болуы керек пе? Токсикоздың болмауы қалыпты жағдай ма?

Дені сау жүкті әйелдің токсикозы болмайды немесе ол таңертең аздап жүрек айнуы ретінде білінуі мүмкін. Сондықтан, сіз токсикоздың не екенін білмейтін бақытты әйелдерге жатсаңыз, бұл өте жақсы және оған тек қуану керек. Демек, ағзаңызда бәрі жақсы деген сөз.

11-сұрақ***Токсикозбен қалай күреседі?***

Жүрек айну немесе құсу байқалған кезде жеңіл және орташа дәрежедегі токсикозды (күніне 1–5 рет) үйде емдеуге болады. Газдалмаған минералды суды аздаған порциямен (ұрттап) ішіп және аздаған порциямен жиі тамақ жеу керек. Тамақ жемей немесе түк ішпей жүрсеніз, жағдай күрт нашарлай бастайды да, көп жағдайда гинекология бөліміне ауруханаға жатқызумен аяқталады. Құсу жиілеп кетсе немесе тамақ не су ішкен сайын пайда болса, халық емі және бөліп тамақтану көмектеспесе, онда ауруханаға жату қажет. Өйткені, ауыр дәрежедегі токсикоз әйел мен ұрықтың денсаулығы үшін өте қауіпті. Өзіңіздің қолыңыздан келмейтінін сезетін болсаңыз, міндетті түрде дәрігерге қаралыңыз!

12-сұрақ***Жүктілік басталғаннан кейін менде қан бөліне бастады. Не істеу керек? Бұл балаға қауіпті ме?***

Жүктіліктің ерте мерзімінде қан ағу немесе қан бөлінділері ЭКО бағдарламасынан өткен әйелдерде жиі кездеседі. Көп жағдайда бұл қауіпсіз, бірақ болашақ аналар одан әрдайым қатты қорқытады, үрей басталады, әрбір әйел түсік болып, жүктілік үзіледі деген ойда болады. Сабыр сақтауға шақырамын: ЭКО бағдарламасы ағзаның тамырларына әсер ететін гормондардың көп мөлшерін қолдану арқылы өтеді, одан тамырлар жұқара түседі.

Сондықтан ондай қан ағу (жай жағынды түріндегі бөліндіден көп бөліндіге дейін) әрбір екінші әйелде болады. Сізді емдейтін дәрігермен хабарласып, бөліндіні тоқтататын қажетті препараттарды қабылдау қажет. Әдетте, қан көп жағдайда бір тәулікте тоқтайды, алайда аздаған жағынды бөлінділер бірақ уақытқа созылуы мүмкін. Бұл жатыр қуысынан біртіндеп шығатын қалдық қан және ол ешқандай қауіп төндірмейді.

13-сұрақ***Жүктілік кезінде қан ағуды қалай тоқтатуға болады?***

Қан ағуды тоқтату үшін дәрігерлер транексам қышқылын тағайындайды. Дәрігердің қалауымен жүктілікті гормоналды сақтаудағы тағайындау өзгертілуі мүмкін.

Сонымен қатар спазмолитиктерді (дротаверин) және тыныштандырғыш құралдарды (шүйгіншөп немесе сасықшөп) жиі қосады. Жүктіліктің үзілу қаупін емдегенде ауыр көтермеу және жыныстық қатынасқа түспеу үлкен рөл атқарады. Қан бөлінділері толық тоқтағанша төсекте жату режимін сақтауға кеңес беріледі.

14-сұрақ***Эмбриондарды салғаннан кейін гормоналды препараттарды тағайындауды кім түзетеді және қай уақытқа дейін тағайындалады?***

Репродуктолог дәрігер жүктіліктің 10–12 аптасына дейін гормоналды қолдауды тағайындайды және көбінесе препараттарды қолдану схемасы толығымен жазылады. Дәрігер қажет болған жағдайда өзгертулер енгізе алады және осындай жағдайларды бәрі жеке талқыланады. Репродуктолог болашақ анаға көбінесе жүктіліктің 7–8 аптасына дейін консультация жүргізеді. Ал әйел есепке тұрған кезден бастап тағайындауларды әрі қарай әйелдер консультациясының дәрігері түзетеді.

15-сұрақ***Эмбриондарды салғаннан кейін қашан жыныстық қатынасқа түсуге болады?***

Алғашқы 2 апта әйелге тыныштық кеңес етіледі. ЭКО бағдарламасынан кейін жүктілік басталғанда жыныстық қатынасқа шектеу жоқ. Жүктілік – бұл қалыпты күй, әйел өзінің әдеттегі режимінде өмір сүреді. Бұл ретте, іштің төменгі жағы жиі ауырып, қан бөлінділері болса, жүктілікті тоқтату қаупі бар болса, онда жыныстық қатынасты тоқтату керек.

16-сұрақ***Жүктілік бойынша есепке қашан тұру қажет?***

Әйелдер консультациясы 11–12 аптадағы жүкті әйелдерді есепке алады.

17-сұрақ***ЭКО бағдарламасынан өткен соң қай әйелдер консультациясына есепке тұру қажет?***

Әйел кез келген консультацияда: тіркелген жеріндегі емхананың немесе жеке клиниканың консультациясында есепке тұра алады. Бедеулігі бар әйелдердің жоғары қауіп тобына жататындығын ескере отырып, жүктілік тәжірибелі дәрігердің ерекше бақылауымен жүргізілуі тиіс. Дені сау баланы туу үшін жүктіліктің тоғыз айлық мерзімі өте маңызды. Осыған байланысты мен өзіміздің клиникамызда есепке тұруға кеңес беремін, мұнда дәрігерлер ЭКО-дан кейінгі әйелдердің жүктілік ағымының ерекшеліктерін жақсы біледі.

18-сұрақ***Әйелдер консультациясында дәрігерге жүктіліктің ЭКО бағдарламасының нәтижесінде болғанын айту міндетті ме?***

Иә, міндетті. Дәрігер бедеулік тарихын және жүктіліктің ЭКО бағдарламасынан кейін басталғанын білуі керек. ЭКО-дан кейінгі жүкті әйелдерге дәрігерлер тарапынан ерекше көңіл бөлінуі тиіс, өйткені бедеулікке әкелген проблема жүктілік ағымының өзіне және босануға әсер етіп, қиындатуы мүмкін. Өзіңіз жайлы және хал-жағдайыңыз жайында барынша толық ақпарат беріңіз.

19-сұрақ***ЭКО-дан кейін әрдайым кесар тілігі ұсынылады ма?***

Жоқ, ЭКО бағдарламасы осы операцияға көрсетім болып табылмайды. Дегенмен, ЭКО алдындағы бедеулік анамнезді қиындататынын түсіну қажет. Сондықтан, егер жүктілік кезінде қандай да бір проблемалар туындаса немесе асқыну орын алса, кесар тілігін жасауды ұсынады. Бұндай таңдауды түсінуге болады: дәрігерлер ана мен бала денсаулығына қауіп төндіргісі келмейді. Егер де жүктілік жақсы өткен болса, онда босану да табиғи түрде өтеді.

АРМАНДАРДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРАТЫН СИҚЫРЛЫ ТӘЖІРИБЕЛЕР

Жаңа жыл – сиқыр мен қуанышқа толы мереке, бірақ оны жүзеге асыру үшін шамалы күш жұмсамасақ, ол келмейді. Біздің асыл армандарымыздың орындалуы үшін не істеуіміз қажет? РМИ психологы, Елена Котяй біледі.

Желтоқсан – позитивті ойлау, энергия, визуализациялау үшін тамаша уақыт, сондықтан ниетіңіз жайында нақты түсінік алу үшін және барлық істерді аяқтап, қайта бастауға кірісу үшін ішкі тербелістерге назар аудару керек.

Жыл басындағы жоспарларыңыздың бәрі орындалуы үшін оған уақыт бөлген маңызды. Әлдебір нәрсені орындап үлгермегендік сезімі күш пен зейінді алады.

Бітпеген істер мен орындалмаған жұмыстардың тізімін жасап, оларды зерттеңіз, осы тізімдегінің жартысын «қақысқа» тастаңыз, ал жартысын – жоспарлап, өзіңіз немесе біреудің көмегімен орындаңыз. Ескі қарыздардың ешбірі сізді қамықтырмай, күшіңізді алмауы керек. Жаңа жылды қарызбен қарсы алу – жаман ырым екені есіңізде болсын. Оған қоса, жеңіске жеткенде қуаныш гормондары бөлінеді, тізімнен тапсырмаларды сызып тастағанда күшіңіз көбейіп, «жеңімпаз бұлшықетін» өсіресіз. Бұл өзіңізге сенімді болуға үйретеді.

Эмоциялық қарыздарды жабыңыз. Қалаған, армандаған, бірақ «қол жеткізілмеген», бармаған, бастамаған, аяқтамаған істерді жасаңыз. Осы жылы алға қойған мақсатқа жетуге мүмкіндігіңіз бар ма, соны ойлаңыз? Соны жасаңыз! Сіз оны жасай аласыз! Сіз қолдан келгеннің бәрін жасап, өзіңізге деген сенімді жоғалтпағаныңызды білетін боласыз.

Егер бала көтеру сияқты асыл арманыңыз жайында сөз қозғайтын болсақ, онда айналаңызды тазартып алған дұрыс. Өміріңізге бала келу үшін жүрегіңізде оған арналған орын болу қажет. Бұл орын, ең алдымен, жүрегіңізде болу керек, оны «толық тазалап» алу керек. Аналық, босану және ана болу қабілетіңізге қатысты бүкіл күмәнді, болашақтағы өзгерістер жайындағы теріс пікірлерді жібересіз, тазартасыз, жуасыз және шаңсорғышқа жинайсыз. Босап қалған орынды жақсы аффирмациялармен, болашақ нәрестенің бейнесімен толтырасыз.

БІРІНШІ ТӘЖІРИБЕ: АҒАШ

Көз алдыңызға бақты елестетіңіз, өзіңізді ағаш ретінде сезіңіз: қандайсыз? Қайда өсіп тұрсыз? Діңіңіз, тамырыңыз, жапырақтарыңыз қандай екенін мұқият қараңыз. Қандай

сезімдесіз? Сізге күш, қорек, су, күн жеткілікті ме? Сізді қалай суарғанын қалар едіңіз? Сізге қалай күтім жасайды? Жиі жеміс бересіз бе, оңай ма? Жемістеріңіз қандай? Оңай жеміс беру үшін сізге не қажет? Өз ағашыңызбен сөйлесіңіз: сізді өзіңіз жайлы көптеген қызық жаңалықтар күтіп тұр!

Осындай тәжірибені өткізгеннен кейін сырттан қарап түсінесіз және осындай анаға келгіңіз келе ме, жоқ па деген сұраққа жауап бересіз.

5 ЖЫЛДАН СОҢ 5 МИНУТ

Тағы бір «сиқырлы» техника: қазіргі кезден бастап тура 5 жыл өткенін, керемет болып өсіп келе жатқан осы сәбидің анасы екеніңізді елестетіңіз. Ол кім: ұл ма, әлде қыз ба? Түрі қандай? Баланың мінезі қандай? Киімі қандай? Немен айналысып отыр? Балаңызға оның қалай дүниеге келгенін: қай кезде оған жүкті болғаныңызды, ішіңіздің қалай өскенін, бала қалай туғанын айтып беріңіз. Балаңызға оның алғашқы күндері, айлары, жылдары қалай өткенін, оның бірінші туған күнін тойлауға қалай дайындалғаныңызды айтып беріңіз. Осы «Болашақтың естелігін» түс, иіс немесе зат түрінде есте сақтаңыз да, әр қалаған кезіңізде осы эмоцияларға оралыңыз және сәбиіңіз сізді таңдап қойғанын, тек осы дүниеге келетін тиісті уақытты күтіп жүргенін біліңіз.

Қорыта келе, данагөй Ошоның сөзін айтқым келеді: «Бақыт – сенің ішкі табиғатың. Ол қандай да бір сыртқы жағдайларды қажет етпейді; ол жай ғана бар, бақыт – сен өзіңсің. Рақат – сенің табиғи күйің, жетістік емес. Ақыл механизмінен шықсаң болғаны, өзіңді бақытты сезіне бастайсың». Тағы бір нақыл сөз: «Нәтиже сырттан келмейді, ол ішкі дүниеңізде жасалады. Әлдебір нәрсені жасай отырып, ішіңізден оны қабылдауды дамытасыз. Кім махаббатқа зәру, өзі махаббат беру керек, кім рақаттанғысы келеді, өз рақатымен бөлісе бастауы керек. Кім өз үйін гүлзарға айналдырғысы келсе, сол басқаның үйін гүлзар жасауы керек. Басқа амал жоқ».

Әйел махаббатқа бөленгенде, өз махаббатымен бөлісуге дайын болғанда, оған нәресте келеді. Барлық армандарыңыз орындалсын!

Өмірбекова Дана күйеуі Қуандық және баласы Арманмен.

АРМАН ЕСІМДІ КӨПТЕН КҮТКЕН БАҚЫТ

Арман – талмайтын қанат. Арман – адамды өмір жолымен жетелейтін жол көрсеткіш жұлдыз. 10 жылға жуық созылған үлкен арман репортажымыздың кейіпкері – Дана ӨМІРБЕКОВАНЫ жетелеп келген еді, жақында сол арманы орындалды. Арман атты кішкентай нәресте өзінің дүниеге келгенін көптен күткен отбасына қандай бақыт әкелгенін білмей, төсегінде пыс-пыс етіп жатыр.

Дана 21 жасында күйеуге шықты, әрбір әйел сияқты әр таңы жақында ана боламын деген үмітпен атып жүрді. Бір, екі, үш жыл өтсе де, тесттегі армандаған екі сызық пайда болмады. Бойын үрей билей бастады, бір нәрсе жасау керек болды. Дана гинекологқа жүгінді, бірақ ол тағы күте тұру керектігін айтты, өйткені айтарлықтай бір репродуктивтік проблемасы жоқ еді. Жұбайы да тексерілді – бәрі жақсы.

Бірақ ерлі-зайыптылар күте алмады, әйел басқа дәрігерге барды, ол лапароскопияны – диагностика мен хирургиялық емдеудің тиімді және қауіпсіз әдісін жасауды ұсынды. Аналық безінің жылауығы, жатыр түтіктерінің бітелуі, жатырдың кішкентай миомалары, эндометриоз және басқа гинекологиялық ауруларға күдік барда осы әдіске жиі жүгінеді.

Операция жасалған соң Данаға ем тағайындалады, уақыт өтіп жатты, бірақ нәтиже болмады. Сол кезде гистероскопия жасау шешімі қабылданды. Бұл процедура жатырдың ішкі жағын тексеріп қана қоймай, шағын инвазивті хирургиялық араласуға мүмкіндік берді.

Медбикелік білімі бар Дана дәрігерлер тағайындаған ұсыныстарды қатаң түрде сақтау керектігін білді, бірақ нәтижесі сәтсіз болды: «Бітпейтін операциялар мен емдер – маған ештеңе көмектеспеді. Нәтижесінде төрт операция, жасанды ұрықтандыру, үш ЭКО әрекеті, ынталандыру, пункция... Содан кейін күйзеліске түстім – қажыдым, мен енді ешқашан ана бола алмаймын деген мұңды ойлар бүкіл арманым мен үмітімді үзді», – деді Дана дірілдеген дауыспен.

Қиын психологиялық күйге түсіп кеткен әйеліне күйеуі қамқорлықпен көмектесіп, барлық жағынан да қолдау көрсетіп, жігерлендіруге тырысты.

Баласыз үйдегі үміт оты біресе жанып, біресе қара бұлттай төнген қайғының астында сөніп жүргенде ұзақ та, қажыта-тын сегіз жыл өтті. Отбасының қаржылық мүмкіндігі жоқ десе де болатын, уақыт зымырап өтіп жатты, үміт қалмады. Егер де 2021 жылдың ақпан айында басталған «Аңсаған сәби» президенттік бағдарламасы болмағанда, әрі қарай Дана мен күйеуінің тағдыры қалай боларын кім білген.

АНА БОЛУ ҚҰҚЫҒЫ

Дананың бағдарламаға қатысып, квота бойынша кезекке тұру мүмкіндігі пайда болды. Үміт оты қайта жанғандай болды. Әйел қажетті құжаттарды жинады, кейін ЭКО бағдарламасына шақырылды. Барлық қатысатын медициналық мекемелердің ішінен Дана Репродуктивтік медицина институтын таңдады, ал оның емдеуші дәрігері бірінші санаттағы репродуктолог Қосетова Аяулым Берікболқызы болды, ол:

«Уайымдамаңыз, бәрі жақсы болады, балалы боласыз!» – деп бірден сенімді түрде айтты.

«Армандаған осы сөздерді естіген кезде қалай қуанғанымды жеткізіп айта алмаймын! Мен бірден сендім және де өз дәрігеріме – Құдай берген дәрігерге сенім арттым», – дейді кейіпкеріміз.

Дана бүкіл қажетті талдауларды жасап, зерттеулерден өтті, хаттамаға кірді, содан кейін жатырына эмбрион көшіріп салынды. Уақыт өте келе, тест өмірінде алғаш рет екі сызықты көрсеткенде, ерлі-зайыпты жұп өз көздеріне сене алмады, Дана: «Бұл шынымен де рас па? Бұл түсім емес, өңім бе?!» деп қуаныштан жылап жіберді.

Жүктілік жақсы өтті. РМИ дәрігерлері мен медицина қызметкерлері Дананың жағдайын үнемі бақылап, қолдап отырды, міне, 15 қазанда №1 қалалық перзентханада Арман есімді сап-сау бала дүниеге келді. «Менің қолыма нәрестені ұстатқанда, мен оны кеудеме бастым, теңдесі жоқ зор бақытқа кенелдім. Қуанышымда шек болмады, бұл сезімді жай сөзбен жеткізу мүмкін емес!», – деп бөлісті бізбен

ИРМ директоры Джусубалиева Т.М. және репродуктолог дәрігер Қосетова А.Б.

Дана. Ерлі-зайыптылар өз отбасында нағыз ғажайып орын алғанына, орындалмастай болып кеткен армандары орындалғанына сене алмады!

«Перзент сүйгісі келетін барлық әйелдер мен ерлерге жақында ана мен әке болу бақытын тілейміз. Сенсеңіз, армандар орындалады екен: біздің Арманымыз – соның дәлелі. ИРМ командасына өркендеп, табысқа жете берсін деп тілейміз және сіздердің шын мәніндегі игі еңбектеріңіз үшін баршаңызға зор алғысымызды білдіреміз! Бізді тағы екі эмбрион күтіп тұр, Алла қаласа, екі жылдан кейін біз тағы да өз бақытымыз үшін келеміз!», – деп айтады тұңғышын сонау тоғыз жыл бойы күтіп, соған қол жеткізген Дана мен күйеуі Қуандық!

Бүгінгі таңда Қазақстан президенті Қасым-Жомарт Тоқаев жариялаған «Аңсаған сәби» бағдарламасын жүзеге асырудың арқасында мыңдаған отбасының арманы орындалды!

Біз ЭКО-ның арқасында дүниеге келген, 25-мыңыншы қазақстандық бала болған және «Аңсаған сәби» президент бағдарламасы бойынша бірінші болып туған нәрестеге Арман деген ат кездейсоқ таңдалмағанына сенімдіміз, өйткені армандар міндетті түрде орындалады, ал РМИ дәрігерлері оларды қалай жүзеге асыру керектігін біледі.

Евгения Скалей

